A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2009. február 12.*

A C-93/08. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (Lettország) a Bírósághoz 2008. február 28-án érkezett, 2008. február 14-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Schenker SIA**

és

a **Valsts ieņēmumu dienests**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, P. Kūris és C. Toader (előadó) bírák,

* Az eljárás nyelve: lett.

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. december 4-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Schenker SIA képviseletében A. Tauriņš, az igazgatótanács tagja, segítői: I. Faksa advokāte,

– a Valsts ieņēmumu dienests képviseletében Dz. Jakāns, meghatalmazotti minőségben, segítője: E. Krimela, meghatalmazotti minőségben,

– a lett kormány képviseletében E. Balode-Buraka, E. Eihmane és K. Drēviņa, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek, meghatalmazotti minőségben,

– a görög kormány képviseletében O. Patsopoulou és Z. Chatzipavlou, meghatalmazotti minőségben,

– a finn kormány képviseletében J. Heliskoski, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében E. Kalniņš és S. Schønberg, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági rendelkezésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló, 2003. július 22-i 1383/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2006. L 196., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 13. kötet, 469. o.) 11. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet a Schenker SIA (a továbbiakban: Schenker) és a Valsts ieņēmumu dienests (állami adóhatóság) között az ezzel a társasággal szemben szellemi

tulajdonjogot feltehetően sértő áruk megsemmisítését követően kiszabott bírság tárgyában terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 Az 1383/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezte a hamisított és kalózáruk szabad forgalomba bocsátását, kivitelét, újrakivitelét vagy felfüggesztő eljárás alá vonását tiltó intézkedések megállapításáról szóló, 1994. december 22-i 3295/94/EK tanácsi rendeletet (HL L 341., 8. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 5. kötet, 318. o.), és a helyébe lépett.

4 Az 1383/2003 rendelet (3), (5), (9) és (10) preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„(3) Azokban az esetekben, amikor a hamisított áruk, kalózáruk és általában a szellemi tulajdonjogot sértő áruk harmadik országból származnak vagy azokból érkeznek, a Közösség vámterületére való beléptetésüket […] meg kell tiltani, és olyan eljárást kell bevezetni, amely lehetővé teszi a vámhatóságok számára, hogy ezt a tilalmat a lehető leghatékonyabban érvényesíthessék.

[…]

(5) A vámhatósági intézkedéseknek azon időszak alatt, amely annak megállapításához szükséges, hogy a gyanús áruk valóban hamisított áruk, kalózáruk vagy egyes szellemi tulajdonjogokat sértő áruk-e, ki kell terjedniük egyrészről a szabad forgalomba bocsátás, a kivitel és újrakivitel felfüggesztésére, másrészről […] ezen áruk lefoglalására.

[…]

(9) Annak érdekében, hogy a rendeletet a vámigazgatási szervek és a jogosultak egyaránt könnyebben alkalmazhassák, rendelkezni kell egy olyan, rugalmasabb eljárásról is, amely lehetővé teszi egyes szellemi tulajdonjogokat sértő áruk megsemmisítését anélkül, hogy eljárást kellene indítani annak megállapítására, hogy sértettek-e szellemi tulajdonjogot az érintett tagállam joga szerint.

(10) Szükséges meghatározni az olyan árukra alkalmazandó intézkedéseket, amelyekről megállapítást nyert, hogy azok hamisított, kalóz- vagy általában egyes szellemi jogokat sértő áruk. Az ilyen intézkedéseknek nemcsak meg kell fosztaniuk az ilyen áruk forgalmazásáért felelősöket az ügyletből származó gazdasági előnytől, és nemcsak szankcióval kell sújtaniuk őket, hanem hatékony elrettentő hatással is kell bírniuk a további hasonló ügyletek tekintetében."

5 Az 1383/2003 rendelet 2. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontja a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában […]:

a) »hamisított áruk«, azaz:

i. olyan áruk, beleértve azok csomagolását is, amelyek engedély nélkül olyan védjeggyel vagy megjelöléssel vannak ellátva, amely megegyezik az ugyanolyan típusú árukra érvényesen bejegyzett védjeggyel, vagy amely lényeges jellemzőit tekintve nem különböztethető meg az ilyen védjegytől, és amely ezáltal sérti a védjegy jogosultjának jogait a közösségi jog […] vagy [a] tagállam jogszabályai szerint […]”.

6 A rendelet 10. cikkének első bekezdése a következőket mondja ki:

„Annak megállapításánál, hogy egy szellemi tulajdonjogot a nemzeti jog szerint megsértettek-e, azoknak a tagállamoknak a hatályos jogát kell alkalmazni, amelyek területén az áruk az 1. cikk (1) bekezdésében említett helyzetek valamelyikébe kerültek.

[…].”

7 A rendelet 11. cikkének (1) bekezdése a következőképpen hangzik:

„(1) Ha a vámhatóságok lefoglalták […] az árukat, […] akkor a tagállamok nemzeti jogszabályaikkal összhangban egyszerűsített eljárást rendelhetnek el, amely alapján a vámhatóságok a jogosult hozzájárulásával vámfelügyelet alatt megsemmisíthetik ezen árukat anélkül, hogy szükséges lenne meghatározni, vajon a nemzeti jog szerint sértettek-e szellemi tulajdonjogot. Ebből a célból a tagállamoknak nemzeti jogszabályaikkal összhangban gondoskodniuk kell az alábbi feltételek teljesítéséről:

– a jogosultnak a 9. cikkben előírt értesítés kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül […] írásban tájékoztatnia kell a vámhatóságokat arról, hogy az eljárás tárgyát képező áruk sértik-e a 2. cikk (1) bekezdésében említett valamely szellemi tulajdonjogot, és a fenti hatóságok részére át kell adnia az áruk bejelentőjének, birtokosának vagy tulajdonosának írásbeli hozzájárulását az áruk megsemmisítés céljából történő átadásához. […] Ez az időtartam szükség esetén további tíz munkanappal meghosszabbítható;

– a megsemmisítést – ha a nemzeti jogszabályok másként nem rendelkeznek – a jogosult költségére és felelősségére kell végrehajtani, és azt rendszeresen minták vételének kell megelőznie, amelyeket a vámhatóságnak oly módon kell megőriznie, hogy azok abban a tagállamban, ahol szükség lehet rájuk, elfogadható bizonyítékként szolgálhassanak bírósági eljárásban.

[…].”

8 Az 1383/2003 rendelet 18. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Valamennyi tagállam szankciókat vezet be, amelyeket e rendelet megsértése esetén kell alkalmazni. Az ilyen szankcióknak eredményesnek, arányosnak és elrettentő hatásúnak kell, hogy legyenek [helyesen: kell lenniük].”

A nemzeti szabályozás

9 A lett szabálysértési törvény (Administratīvo pārkāpumu kodekss) 201.12. cikkének második bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Hamisított és kalózárukra vonatkozó vámeljárás alkalmazása vagy az ilyen áruk ideiglenes birtoklása természetes személyek esetében 50-től 250 latig terjedő, jogi személyek esetében 500-tól 5000 latig terjedő pénzbírsággal sújtható, és az árukat le kell foglalni.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 A vámügynökségként működő Schenker szerződés alapján saját nevében és az áruk címzettje, a Rovens SIA (a továbbiakban: Rovens) társaság javára Nokia védjeggyel ellátott árukat bocsátott szabad forgalomba.

11 2005. február 16-án az importált áruk ellenőrzése során a Rīgas muitas iestāde (rigai központi vámhivatal) előtt védjegybitorlás gyanúja merült fel.

12 Az 1383/2003 rendelet 9. cikke alapján a vámhatóságok lefoglalták az árukat, és mintát vettek, amelyet állásfoglalás végett megküldtek a Nokia védjegy jogosultja, a Nokia Corp. képviselőjének. A vámhatóságok a Rovenset is tájékoztatták erről az eljárásról.

13 2005. március 1-jén a Nokia Corp. tájékoztatta a vámhatóságokat, hogy tárgyalásokat folytatott a Rovensszal az áruk megsemmisítése céljából lefolytatott egyszerűsített eljárás lehetőségéről, és azt kérte a vámhatóságoktól, hogy az áruk lefoglalására vonatkozó határidőt tíz nappal hosszabbítsák meg.

14 2005. március 3-án a Nokia Corp. tájékoztatta a vámhatóságokat, hogy a mintául vett áruk védjegybitorlás fennállását bizonyítják. 2005. március 4-én a Nokia Corp. és a Rovens megállapodást kötöttek a szóban forgó áruknak a Rovens költségére történő megsemmisítéséről, és ezt a megállapodást 2005. március 11-én megküldték a vámhatóságoknak.

15 2005. április 1-jén az említett hatóságok jegyzőkönyvet vettek fel, amelyben azt állapították meg, hogy a Schenker „bejelentői” minőségében megsértette az 1383/2003 rendelet 9. és 16. cikkét. A Nokia Corp. 2005. március 3-án megküldött állásfoglalására hivatkozva megállapították, hogy a Schenker a lett szabálysértési törvény

201.12. cikkének második bekezdése értelmében „szabálysértést” követett el, és 500 LVL (lett lat) összegű pénzbírság fizetésére kötelezték.

16 A Schenker sikertelenül támadta meg ezt a határozatot a Valsts ieņēmumu dienests előtt. Ezután megsemmisítés iránti keresetet nyújtott be e határozat ellen az Administratīvā rajona tiesa (kerületi közigazgatási bíróság) előtt arra hivatkozással, hogy az 1383/2003 rendelet 11. cikke valójában annak lehetőségéről rendelkezik, hogy ne kelljen megállapítani, hogy az áru hamisított. Ezt a keresetet elutasították.

17 A másodfokon eljáró Apgabaltiesa (regionális bíróság) úgy ítélte meg, hogy az említett 11. cikk nem alkalmazandó, mivel az áruk megsemmisítésére vonatkozó megállapodást csak azt követően kötötték meg, hogy a hatóságok lefolytatták a szellemi tulajdonjog megsértésére vonatkozó ellenőrzést.

18 A Schenker ezért felülvizsgálati kérelmet terjesztett az Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments elé, amely felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az 1383/2003 rendelet 11. cikkét, hogy amikor a szellemi tulajdonjog jogosultja (a jogosult) megállapodást köt a bejelentővel vagy az áruk tulajdonosával az áruk megsemmisítése érdekében, vagy tárgyalásokat folytat az áruk megsemmisítésének lehetőségéről, és ezen eljárás során a vámhatóságok azt az információt kapják, hogy az áruk hamisítottak, akkor kizárt-e annak a lehetősége, hogy a nemzeti jogszabálynak megfelelően szankciót alkalmazzanak a bejelentővel vagy az áruk tulajdonosával szemben?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

19 A kérdést előterjesztő bíróság kérdése lényegében arra irányul, hogy az 1383/2003 rendelet 11. cikke szerinti egyszerűsített eljárásnak a szellemi tulajdonjog jogosultja és az importőr hozzájárulásával történő megindítása megszünteti-e az illetékes nemzeti hatóságok arra vonatkozó jogkörét, hogy az ilyen áruknak a Közösség vámterületére történő importjáért felelős személyeket e rendelet 18. cikke értelmében „szankcióval" – például szabálysértési bírsággal – sújtsák.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

20 A Schenker úgy ítéli meg, hogy az 1383/2003 rendelet nem teszi lehetővé a vámhatóságok számára szankció kiszabását abban az esetben, amikor a szellemi tulajdonjog jogosultja és az importőr között egyszerűsített eljárás indul, mivel egyrészt a szóban forgó áruk megsemmisítése már önmagában szankciónak minősül, másrészt pedig az említett hatóságok nem jogosultak beavatkozni gazdasági magánszereplők közötti konfliktusok megoldásába, amely kizárólag a polgári jog és a bírósági eljárások területére tartozik. Másfelől a Schenker mint vámügynökség nem sújtható az importőr vagy a gyártó helyett közigazgatási szankcióval, például pénzbírsággal.

21 Ezenkívül az alapeljárásban a vámhatóságok a vitatott pénzbírság kiszabásánál kizárólag a védjegyjogosult egyoldalú nyilatkozatát vették alapul. A Schenker, akivel e tekintetben az Európai Közösségek Bizottsága is egyetért, kétségbe vonja, hogy ez a nyilatkozat elegendő bizonyító erővel bír ahhoz, hogy az 1383/2003 rendelet értelmében „szellemi tulajdonjog megsértését" lehessen megállapítani.

22 A Valsts ieņēmumu dienests, a lett, a cseh, a görög és a finn kormány, valamint a Bizottság azon az álláspontonvan, hogy az 1383/2003 rendelet 11. cikke szerinti „egyszerűsített eljárás” nem szünteti meg az illetékes hatóságok arra vonatkozó lehetőségét, hogy a rendelet 18. cikke értelmében „szankciókat” szabjanak ki, mivel – ahogyan ez az említett rendelet (10) preambulumbekezdéséből is kitűnik – a tagállamok a szellemi tulajdonjogok megsértését kötelesek eredményes, arányos és elrettentő hatású szankcióval sújtani.

A Bíróság válasza

23 Az illetékes hatóságok arra vonatkozó lehetőségével kapcsolatban, hogy az 1383/2003 rendelet 18. cikke értelmében „szankciót” szabjanak ki abban az esetben, amikor az érintett gazdasági szereplők között a rendelet 11. cikke szerinti „egyszerűsített eljárás” indul, meg kell jegyezni, hogy – ahogyan az említett rendelet (9) preambulumbekezdéséből is kitűnik – ezt az egyszerűsített eljárást azért vezették be, hogy mind a vámigazgatási szervek, mind a szellemi tulajdonjogok jogosultjai számára megkönnyítsék az 1383/2003 rendelet alkalmazását.

24 Ugyanis az 1383/2003 rendelet 9. cikkének (1) bekezdése alapján, ha az illetékes vámhivatal az intézkedés iránti kérelem elfogadását követően megállapítja, hogy a kérdéses árukkal kapcsolatban szellemi tulajdonjog megsértésének gyanúja merül fel, felfüggeszti az áruk kiadását, vagy lefoglalja őket annak érdekében, hogy meg lehessen állapítani azt, hogy megsértették-e a szellemi tulajdonjogot.

25 Egyrészt amennyiben ez az eljárás nem zárul le a kitűzött határidőn belül, az az egyes szellemi tulajdonjogokat sértő áruknak a Közösség vámterületére való beléptetését eredményezheti, másrészt ha a védjegyjogosult intézkedés iránti kérelmet nyújt be,

akkor az 1383/2003 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének második albekezdése alapján ehhez a kérelemhez mellékelnie kell egy nyilatkozatot, amelyben vállalja minden költség viselését, amely az áruknak a 9. cikk és adott esetben a 11. cikk szerinti vámfelügyelet alatt tartása során ezen rendelet alapján merül fel.

26 A különösen az eljárás tartamával és a szellemi tulajdonjog jogosultja által viselt tárolási költségekkel kapcsolatos hátrányok kiküszöbölése érdekében az 1383/2003 rendelet olyan egyszerűsített eljárás lehetőségéről rendelkezik, amely alapján a szellemi tulajdonjog jogosultja az áruk bejelentőjének, birtokosának vagy tulajdonosának hozzájárulásával elérheti az áruknak a vámhatóságok felügyelete alatt történő megsemmisítését anélkül – amint ez a rendelet (9) preambulumbekezdéséből következik –, hogy eljárást kellene indítani annak megállapítására, hogy sértettek-e szellemi tulajdonjogot az érintett tagállam joga szerint.

27 Az ilyen egyszerűsített eljárás megindítása, amelynek a tagállamok jogrendjébe történő felvétele csupán fakultatív jellegű, nem szünteti meg az említett államok hatóságainak arra vonatkozó jogkörét, hogy az 1383/2003 rendelet 18. cikke értelmében „szankciót" szabjanak ki, mivel ez a rendelkezés azt írja elő, hogy a tagállamoknak a rendelet megsértése esetén ilyen szankciókat kell megállapítania.

28 Amint ugyanis az az 1383/2003 rendelet (3) preambulumbekezdéséből kitűnik, a szellemi tulajdonjogot sértő áruknak a Közösség vámterületére való beléptetését általánosan meg kell tiltani.

29 E tekintetben – ahogyan erről az 1383/2003 rendelet (10) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 18. cikke rendelkezik – az említett rendelet megsértése esetére a tagállamok kötelesek eredményes, arányos és elrettentő hatású szankciókat megállapítani.

30 A Schenker állításával ellentétben az áruknak a védjegyjogosult és az importőr kölcsönös megállapodásától függő, fakultatív eljárás befejezésekor történő megsemmisítése nem minősíthető olyan szankciónak, amelyet a nemzeti hatóság a tagállamok által az 1383/2003 rendelet 18. cikke alapján elfogadandó szankciórendszer alkalmazásával szab ki.

31 Továbbá, amint arra a cseh és a finn kormány jogosan rámutat, az 1383/2003 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének második francia bekezdése kifejezetten rendelkezik arról, hogy a megsemmisítést rendszeresen minták vételének kell megelőznie, amelyeket a vámhatóságnak oly módon kell megőriznie, hogy azok abban a tagállamban, ahol szükség lehet rájuk, elfogadható bizonyítékként szolgálhassanak bírósági eljárásban.

32 Végül a szellemi tulajdonjog megsértésének megállapításához szükséges bizonyítékok jellegével kapcsolatban azt kell megállapítani, hogy az 1383/2003 rendelet 10. cikke alapján annak megállapításánál, hogy egy szellemi tulajdonjogot a nemzeti jog szerint megsértettek-e, annak a tagállamnak a hatályos jogát kell alkalmazni, amelynek területén az áruk a rendelet 1. cikkének (1) bekezdésében említett helyzetek valamelyikébe kerültek.

33 A fentiekre tekintettel a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1383/2003 rendelet 11. cikke szerinti egyszerűsített eljárásnak a szellemi tulajdonjog jogosultja és az importőr hozzájárulásával történő megindítása nem szünteti meg az illetékes nemzeti hatóságok arra vonatkozó jogkörét, hogy az ilyen áruknak a Közösség vámterületére történő importjáért felelős személyeket e rendelet 18. cikke értelmében „szankcióval" – például szabálysértési bírsággal – sújtsák.

A költségekről

34 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági rendelkezésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló, 2003. július 22-i 1383/2003/EK tanácsi rendelet 11. cikke szerinti egyszerűsített eljárásnak a szellemi tulajdonjog jogosultja és az importőr hozzájárulásával történő megindítása nem szünteti meg az illetékes nemzeti

hatóságok arra vonatkozó jogkörét, hogy az ilyen áruknak az Európai Közösség vámterületére történő importjáért felelős személyeket e rendelet 18. cikke értelmében „szankcióval” – például szabálysértési bírsággal – sújtsák.

Aláírások